

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
T 140346 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl
info@stichtsevecht.nl

Gemeenteraad Stichtse Vecht

Datum

24 september 2024

Onderwerp

Oplegnotitie eenheidsondermijningsbeeld Midden-Nederland

Bijlage(n)

1. Kijk op georganiseerde criminaliteit Midden-Nederland

Team

Ontwikkeling Samenleving en
Veiligheid

Behandeld door

Nick Morren

Telefoonnummer

140346

E-mail

info@stichtsevecht.nl

Ons kenmerk

498537

Uw kenmerk

-

Geachte raadsleden,

Bijgaand vindt u de publieksversie van het eenheidsondermijningsbeeld (EOB) Midden-Nederland 2024. Het EOB is een trendanalyse die zich richt op thema's waarbinnen criminelen netwerken acteren. Deze notitie is bedoeld voor veiligheidspartners in Midden-Nederland en dient bij te dragen aan een zorgvuldige integrale afweging van de prioriteiten tussen Openbaar Ministerie, gemeenten en politie.

Deze publieksversie van het EOB is gebaseerd op vertrouwelijke informatie van politie en is opgesteld door de Dienst Regionale Intelligence Organisatie (DRIO). Het EOB is in deze bijgevoegde notitie samengevat en strikt vertrouwelijke informatie is eruit gefilterd. Het DRIO stelt periodiek een dergelijke trendanalyse op en deelt deze in vertrouwelijk verband met burgemeesters om zorg te dragen dat we over de juiste informatie beschikken bij het prioriteren van de gezamenlijke aanpak. Het is de eerste keer dat burgemeesters deze publieksversie van het EOB ontvangen om te delen met gemeenteraden en moet nader worden bezien in hoeverre dit aansluit bij de informatiebehoefte van verschillende gemeenten. Het is van belang om te beseffen dat de negen thema's die benoemd zijn in deze notitie over de hele regio Midden-Nederland gaan. Dit houdt niet per definitie in dat de omvang van ieder thema dat wordt genoemd in deze notitie, in iedere gemeente uit Midden-Nederland enorm is. Op dit moment worden het regionale meerjarenplan Ondermijning 2025-2028 en de onderliggende regionale uitvoeringsplannen voor 2025 en 2026 opgesteld. Deze regionale plannen worden mede op basis van dit EOB opgesteld. Het is aannemelijk dat door ontwikkelingen op drie thema's (zorgcriminaliteit, het toenemend aantal jongeren dat verstrikt raakt in criminaliteit en de toenemende kruisverbindingen tussen ondermijning en digitale criminaliteit), deze nadrukkelijker terugkomen in de uitvoeringsplannen.

In de lokale driehoek (burgemeester, Openbaar Ministerie, politie) gaan wij verder aan de slag om de prioriteiten te bepalen op basis van actuele politie-informatie. Als ik op basis van dit beeld aanleiding zie om de door uw raad vastgestelde prioriteiten bij te sturen dan kom ik daar vanzelfsprekend bij u op terug. Ik hoop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature] echt,

W. J. H. H. H. Reinders

NOTITIE

Kijk op de georganiseerde ondermijnende criminaliteit in de eenheid Midden-Nederland

30 juli 2024

Eenheid Midden-Nederland

Definitieve versie

Deze notitie is opgesteld door de afdeling DRIO van de politie-eenheid Midden-Nederland op verzoek van de bestuurlijke werkgroep GOC (Georganiseerde Ondermijnende Criminaliteit).

De notitie is bestemd voor de partners in de veiligheidscoalitie Midden-Nederland met als doel op basis hiervan te bepalen welke bijdrage de organisatie kan leveren in de aanpak van de ondermijnende criminaliteit.

De informatie in deze notitie is gebaseerd op het EOB (EenheidsOndermijningsBeeld) Midden-Nederland 2024.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Drugshandel	3
2. Geweld	4
3. Wapens	5
4. OMG's	5
5. Criminele geldstromen	5
6. Cybercrime en Gedigitaliseerde criminaliteit	8
7. Ondermijning in de zorg	9
8. Corruptie	10
9. Plofkraken	10

De volgorde van onderwerpen is willekeurig gekozen.

1. Drugshandel

Internationaal heeft Nederland een prominente positie in de wereldwijde handel in de diverse drugssoorten.^{1 2} In Midden-Nederland is de cocaïnemarkt nog altijd de meest omvangrijke. Synthetische drugs staat op een tweede positie, direct gevolgd door Hennep. Daarna volgen Hasj en Heroïne. Overigens handelen criminelen vaak in meerdere drugssoorten (ook wel polydrugshandel). Vanuit opportunisme worden kansen gepakt daar waar ze liggen.

Teneinde de complexiteit van de drugshandel en/of drugsproductie te doorgronden, kan het achterliggende criminele proces vereenvoudigd worden weergegeven met behulp van crime scripting. Hierbij wordt een crimineel proces opgedeeld in componenten of fasen. Per component of fase worden de daarbij behorende criminele activiteiten die noodzakelijk zijn voor het plegen van een misdrijf in kaart gebracht en inzichtelijk gemaakt.

Afbeelding 1: componenten van crime script

Cocaïne

Binnen het proces van cocaïnehandel lijken criminelen in Midden-Nederland actief te zijn in de import van de cocaïne en in nog grotere mate, in de nationale en internationale handel en distributie. Ook houden Midden-Nederland criminelen zich bezig met de export. Op basis van diverse bronnen zou de cocaïnehandel in Midden-Nederland kunnen worden omschreven als 'een grote marktplaats, met een komen en gaan van aanbieders en afnemers'.

Geweld onder andere in de vorm van het plaatsen van explosieven, ontvoeringen en beschietingen, lijkt ook vooral het gevolg van conflicten binnen de cocaïnemarkt. Het rippen (stelen) van partijen of het niet nakomen van afspraken leidt met enige regelmaat tot ernstige bedreigingen in het criminele milieu. Vooral criminele netwerken in de districten Utrecht-Stad en Utrecht-West hebben bijgedragen aan dat de gewone burger de laatste jaren steeds vaker werd geconfronteerd met onrust door de vele explosies in woonwijken.

¹ EMCDDA & Europol, 2013, 2019; EMCDDA, 2021

² 'Het vestigingsklimaat voor drugscriminaliteit in Nederland', Tilburg University, Toine Spapens, Dike van de Mheen, 2022

Synthetische drugs

Hoewel we in Midden-Nederland met het aantreffen van productie-, opslag- of dumplocaties van synthetische drugs op jaarbasis de tientallen nog niet halen, geeft dit geen geruststelling voor de toekomst. Op basis van politie-informatie lijkt het dat meer criminelen – vaak ook al actief op de cocaïnamarkt – zich (zijn) gaan begeven op de synthetische drugsmarkt. Afgezet tegen de verhoudingen van de drugsmarkten binnen de districten, komen in het district Gooi en Vecht synthetische drugscriminelen relatief vaker voor.

Het is denkbaar dat er meer synthetische drugslocaties in de eenheid aanwezig waren of zijn. De zeer vervuilde dumplocaties worden vroeg of laat wel ontdekt. Dit geldt niet voor de opslag- en/of productielocaties. Met een stijging van het aantal dumplocaties³ in Midden-Nederland 2022 en 2023 lijkt het zaak ook de aanpak van deze drugsmarkt in de eenheid op de ondermijningsagenda's te houden.

Hennep

De afgelopen jaren zijn er enkele honderden hennepkwekerijen van diverse omvang aangetroffen in Midden-Nederland.

Alhoewel dit stevige aantallen zijn, betreft het wel een daling ten opzichte van jaren daarvoor. Toch is er twijfel of dit een feitelijke daling betreft. Het is niet uitgesloten dat door iets minder aandacht vanuit de politie voor deze drugsmarkt ook het zicht op dergelijke locaties is afgenomen. Door de afnemende aandacht is er ook minder zicht op growshops. Uit eerdere onderzoeken is gebleken dat growshops vaak een faciliterende rol hebben in de illegale hennephandel. De 'rijtjeswoning' lijkt overigens de meest voorkomende kweeklocatie te zijn in Midden-Nederland.

2. Geweld

In Midden-Nederland hebben in 2023 ruim 100 incidenten plaatsgevonden waarbij woningen of bedrijfspanden zijn beschoten of waar explosieven zijn afgegaan. Het overgrote deel betreft explosies bij woningen. Het lijkt dat een deel van de explosies te linken is aan een eerder geweldsincident. De reden van het plaatsen van een explosief komt vooral voort vanuit conflicten binnen de drugshandel (vaak cocaïne), maar ook relationele conflicten lijken tegenwoordig al aanleiding te zijn voor het gebruik van explosieven. Dit is overigens een voorbeeld van hoe 'werkwijzen' vanuit de ondermijnende georganiseerde criminaliteit soms hun weg vinden naar breder gebruik binnen de samenleving, indien dit niet tijdig wordt gestopt.

Online via Telegram of Snapchat zijn de explosieven (vaak cobra's) gemakkelijk te verkrijgen. Een verbod op dergelijke diensten lijkt vooralsnog niet realistisch.^{4 5} Wel worden door de nieuwe Europese wetgeving, de Digital Services Act⁶, bedrijven als Telegram, Snapchat, Instagram, TikTok en X meer gedwongen actie te ondernemen tegen desinformatie en illegale content. Houden ze hun online platform niet goed genoeg in toom, dan kunnen ze hoge boetes verwachten. De wetgeving is deels al in werking getreden echter het is nog onduidelijk welke effect dit zal hebben.

Naast de vele explosies is er ook sprake van andere geweldsincidenten. Denk hierbij aan bedreiging en beroving met vuurwapens, schietpartijen, steekpartijen en gijzelingen. Deze incidenten komen door de hele eenheid voor, echter de aantallen in Flevoland en in het bijzonder de gemeente Almere, zijn aanmerkelijk hoger.

³ Nationaal Overzicht Drugslocaties 2023, Politie 2024

⁴ <https://www.security.nl/posting/811012/Amsterdams+gemeenteraadslid+wil+chatapp+Telegram+verbieden>

⁵ <https://nos.nl/artikel/2506461-strengste-regels-voor-platforms-liken-aan-problematisch-telegram-voorbij-te-gaan>, 2024

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/02/17/eu-regelgeving-van-start-extra-verantwoordelijkheden-digitale-diensten>

Technische hulpmiddelen binnen de ondermijnende criminaliteit

Criminelen maken gebruik van geavanceerde technische hulpmiddelen ter voorbereiding, uitvoering en afscherming van hun strafbare handelen. Zo lijken bakens (ook wel gps-trackers) haarlemmerolie voor veel criminele activiteiten. Het maakt het een stuk gemakkelijker om mensen te volgen, bijvoorbeeld om te komen tot locaties om te rippen (van drugs, geld of dure horloges), te intimideren, te ontvoeren of erger nog te liquideren. Naast het gebruik van bakens maken criminelen in Midden-Nederland voor hun criminele activiteiten ook bijvoorbeeld gebruik van camera's, drones en jammers⁷.

3. Wapens

In de politiesystemen zijn meerdere vormen van geweldsincidenten terug te vinden. Zo wordt ook bijgehouden wanneer er gebruik is gemaakt van 'steekwapens' of wanneer er sprake is van 'vuurwapenbezit'. Ook in deze twee categorieën gaat het district Flevoland de laatste jaren steevast aan kop.

Het verkrijgen van een vuurwapen wordt voor de potentiële koper vergemakkelijkt door onlinediensten zoals Telegram, Whatsapp, Instagram of Signal. Verkopers – soms nog heel jong⁸ – die hier gebruik van maken bevinden zich ook in Midden-Nederland.

4. OMG's

De civiele verboden op meerdere OMG's (Outlaw Motorcycle Gangs) hebben ervoor gezorgd dat de leden zich minder nadrukkelijk of bedreigend als groep in het publieke domein kunnen manifesteren. Het aantal leden waar zicht op is toont al enige jaren een dalende lijn. De afnemende aandacht voor OMG's en – zo lijkt – een meer door OMG's zelfgekozen luwte, kunnen hiervan de oorzaak zijn. Op basis van politie informatie is het echter aannemelijk dat OMG-leden nog altijd - veelal in georganiseerd verband - strafbare feiten plegen. In Midden-Nederland is er zicht op enkele honderden leden verdeeld over meerdere OMG's.

De civiele verboden op onder andere Caloh Wagoh, Bandidos, Satudarah, Hells Angels en No Surrender hebben er ook toe geleid dat bepaalde OMG's een doorstart hebben gemaakt onder een andere naam of een iets andere vorm, bijvoorbeeld een Brotherhood⁹. Het motorrijden is dan geen vereiste meer. In vooral de districten Flevoland (Almere) en Utrecht-Oost (Amersfoort) bevinden zich grotere concentraties OMG-leden.

5. Criminele geldstromen

Voor het vinden van eventuele interventiekansen is enig begrip van criminele geldstromen van belang. Er wordt daarom hieronder een driedeling gemaakt; 'illegale economie', 'witwassen' en 'besteding en bezit'.

Illegale economie

In de illegale economie gaat het om verrekeningen van criminelen onderling. Dit is een stroom die veelal in de onderwereld blijft en nauwelijks zichtbaar is. Denk aan betalingen van drugs, wapens, uithalen, corruptie en kopen van loyaliteit door het onderhouden van (familie van) gedetineerden.

⁷ Een jammer is een stoorzender die mobiel telefoon- en internetverkeer plaatselijk onmogelijk maakt.

⁸ <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Midden-Nederland/Nieuws/Paginas/Tot-1-jaar-cel-voor-Amersfoortse-wapenhandelaren.aspx>

⁹ <https://www.parool.nl/kunst-media/leren-hesjes-en-strakke-hierarchie-check-maar-noem-ze-geen-motorclub~b48da571d/?referrer=https://www.google.nl/>

Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van ondergrondsbankieren. Naar schattingen lopen 60 à 70 procent van de betalingen van cocaïne-transporten via ondergrondsbankieren¹⁰.

Het lukt criminelen niet altijd deze geldstromen aan het zicht van de politie te onttrekken. De afgelopen periode zijn meerdere malen op locaties in Midden-Nederland grote sommen cashgeld of cryptovaluta in beslaggenomen^{11 12 13}.

Witwassen

Criminelen willen het geld dat wordt verdiend ook graag uitgeven. Dat is niet eenvoudig als de herkomst ervan niet kan worden verklaard. Daarom wordt op allerlei manieren geprobeerd het geld een schijnbaar legale status gegeven. Op basis van politie informatie lijkt het dat ook witwasconstructies worden bedacht met de hulp van malafide financiële dienstverleners, waaronder malafide accountants, advocaten, notarissen of vastgoedhandelaren.

Mogelijkheden om wit te wassen worden bijvoorbeeld gevonden in horloge- of goudhandel en cryptovaluta. Maar ook het starten of overnemen van een bedrijf (al dan niet op eigen naam) biedt mogelijkheden tot witwassen. De aard van bedrijven in Midden-Nederland die in beeld zijn, bedoeld om criminele gelden mee wit te wassen, is divers. Zo lijken bedrijven bijvoorbeeld in de autobranche, bouwwereld, horeca en beveiliging hiervoor te worden gebruikt, maar ook worden onder andere zonnestudio's, sportscholen en juweliers genoemd.

Besteding en bezit

Deze fase kan getypeerd worden door: "Er lekker van leven". Het schijnbaar legale geld wordt nu geïntegreerd in de legale economie. Voor Midden-Nederland subjecten uit zich dat regelmatig in aankoop van vastgoed in Nederland, Marokko, maar ook in Dubai, Turkije, Spanje en Suriname. Ook worden er regelmatig dure 'klokjes' gekocht en – kennelijk favoriet – een Lamborghini Urus. In Nederland lijken betrokken subjecten overigens vaak een sober leven te leiden. De rijkdom die men bezit is niet altijd in Nederland zichtbaar.

Naast de bovengenoemde driedeling die meer een kijk geeft op fasen binnen criminele geldstromen, is een benadering vanuit soorten handel ook een mogelijkheid. Dit betreft de handel in horloges, goud en cryptovaluta.

Horloges

Uit diverse strafrechtelijke onderzoeken is gebleken dat de handel in- en het bezit van luxe en kostbare horloges een belangrijke rol speelt in criminele geldstromen¹⁴. Horloges van onder andere de merken Rolex, Audemars Piquet en Richard Mille, worden in het criminele circuit gebruikt als betaalmiddel, bijvoorbeeld voor geleverde diensten en voor uitgevoerde werkzaamheden. Ook kunnen horloges gebruikt worden voor het verplaatsen van vermogen; ze zijn heel praktisch te vervoeren en overdraagbaar, door deze te dragen zijn deze relatief gemakkelijk (over grenzen heen) te vervoeren.¹⁵

De 'klokjesmannen' blijken, naast als leverancier van klokjes aan het criminele milieu, ook een belangrijke rol te vervullen in het proces van ondergrondsbankieren, de goudhandel en de handel in verdovende middelen, zoals cocaïne. Klokjesmannen kunnen verschijnen in verschillende gedaanten, bijvoorbeeld als juwelier, cocaïnehandelaar of vertrouwenspersoon van een crimineel samenwerkingsverband. Maar soms betreft het ook een mix van deze vormen.

¹⁰ <https://nos.nl/artikel/2469509-coketransporten-naar-nederland-massaal-betaald-via-ondergrondse-banken>

¹¹ <https://www.rtl.nl/nieuws/home-rtl-nieuws/artikel/5434074/8-miljoen-euro-aan-cash-huis-almere>

¹² <https://www.rtvutrecht.nl/nieuws/3687961/drugs-dure-sieraden-en-75000-euro-aangetroffen-in-woningen-vianen-vier-mannen-opgepakt>

¹³ <https://www.ad.nl/utrecht/politie-vindt-77-000-euro-cash-geld-in-utrechts-telefoonwinkeltje-eigenaar-55-aangehouden>

¹⁴ <https://www.ad.nl/den-haag/zo-wasten-criminelen-in-heel-nederland-geld-wit-klokjesman-was-spin-in-het-web~>

¹⁵ <https://www.telegraaf.nl/nieuws/2085186756/levensgevaarlijke-handel-in-klokkies-het-is-een-wildwest-geworden>, 2020

Daarnaast zijn horloges ook een statusmiddel en is een waarde van honderdduizend euro geen uitzondering. Uit politie-informatie lijkt af te leiden dat ook in Midden-Nederland personen de rol hebben van 'klokjesman'.

Goud

Criminelen willen bij het witwassen van illegaal verkregen geld zo min mogelijk risico lopen. Zij zijn hierbij op zoek naar betrouwbare methodes van witwassen. Omdat goud al jaren een relatief stabiele marktwaarde heeft, is het een aantrekkelijk ruilmiddel voor illegaal verkregen vermogen. Een kilo goud is momenteel ongeveer 70.000 euro waard en heeft het formaat van een smartphone. Daarom kan in bijvoorbeeld een tas al snel een aanzienlijke waarde worden meegenomen. Uit internationaal onderzoek blijkt dan ook dat goud zich ontwikkelt tot een belangrijk betaalmiddel in de onderwereld, goud is een ideale methode om geld mee wit te wassen.¹⁶

Goud kan een schakel zijn waarbij de waarde van contant geld over gaat naar goud, en vervolgens naar 'wit' (giraal) geld. Dit is mogelijk wanneer bij de aan- en verkoop van goud geen controle is, of wanneer dit te omzeilen is. Uit politie-informatie blijkt dat dit laatste in verschillende landen (waaronder Nederland) aan de orde is. Binnen onze landsgrenzen valt de rol van juweliers en goudhandels op.

Cryptovaluta

Het blijkt dat criminelen – ook in Midden-Nederland - al enkele jaren in toenemende mate cryptovaluta als betaalmiddel gebruiken voor het aankopen van drugs, het witwassen van drugsgeld en als beleggingsmiddel.

Cryptocurrencies zoals de Bitcoin zijn zelfstandige betaalsystemen met een eigen virtuele munt, waarbij gebruikers via internet rechtstreeks met elkaar transacties verrichten zonder tussenkomst of toezicht van andere partijen zoals een bank. Hierdoor kunnen bedragen binnen enkele seconden verzonden en ontvangen worden over de hele wereld. Transacties worden mogelijk gemaakt door (online) rekeningen, oftewel digitale cryptowallets. Identificerende gegevens van verzender en ontvanger bij transacties in cryptocurrencies zijn vaak niet zichtbaar omdat cryptowallets met een hoge mate van anonimiteit kunnen worden aangemaakt. Daarnaast vinden de transacties buiten het zicht van banken plaats. Hierdoor hebben betalingen in cryptocurrencies een veel grotere mate van anonimiteit dan reguliere banktransacties.

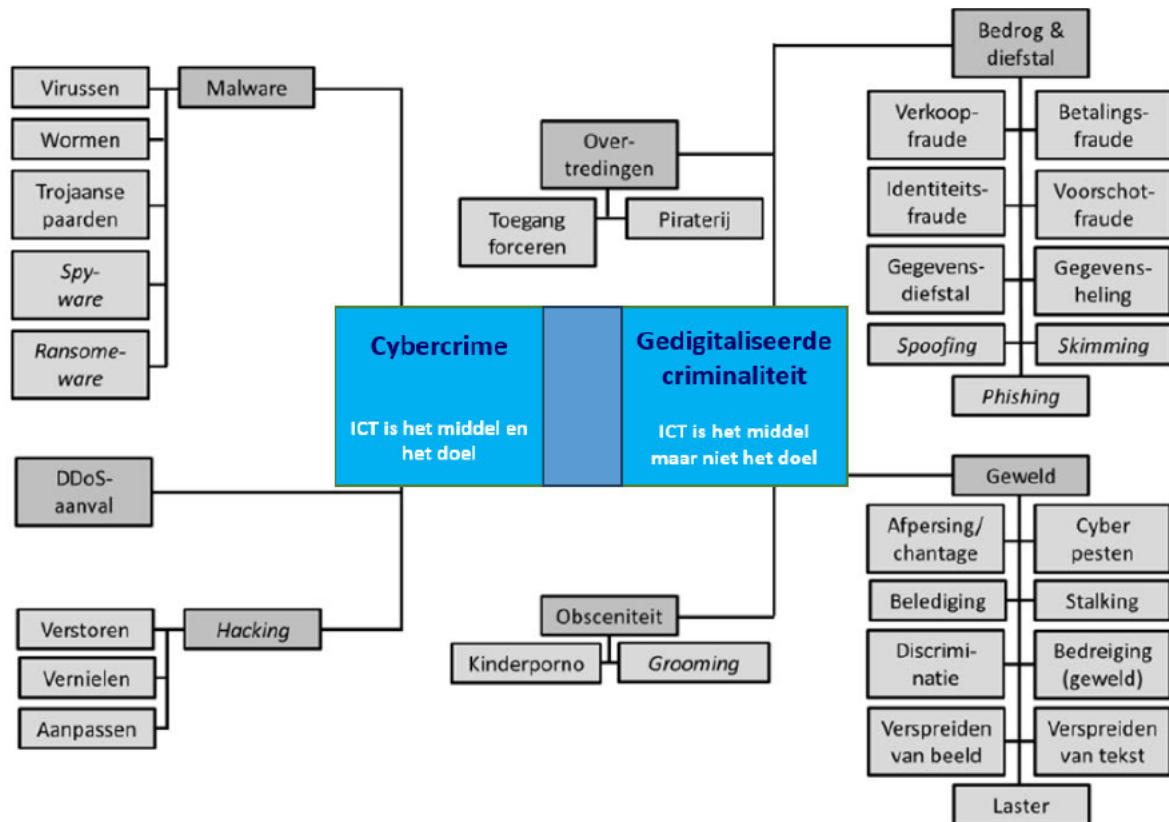
Het kunnen opsporen en in beslag nemen van crimineel geld in de vorm van cryptovaluta vereist kennis van deze verschijningsvorm.

¹⁶ Algemeen dagblad (2022, 21 december). Jacht geopend op fout goud in Nederland. <https://www.ad.nl/binnenland/jacht-geopend-op-fout-goud-in-nederland-dubieuze-raffinaderijen-koeriers-en-juweliers>

6. Cybercrime en Gedigitaliseerde criminaliteit

Het verschil tussen deze twee vormen zit hem in het verschil ten aanzien van het doel van het gebruik van ICT. Zie onderstaande afbeelding:

Afbeelding 2: Soorten cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

We noemen het 'cybercrime' ingeval ICT het middel én het doel is, zoals bijvoorbeeld bij hacking en DDoS. En van 'gedigitaliseerde criminaliteit' is sprake als ICT het middel is, maar niet het doel. Het gaat hier om 'traditionele' strafbare feiten gepleegd met behulp van digitale middelen, zoals bijvoorbeeld bankhelpdeskfraude, verkoopfraude en gegevensdiefstal.

Een groot deel van ons leven (financiën, reizen, studie, gezondheid) speelt zich in de digitale wereld af. Dat daar ook een behoorlijke kwetsbaarheid aan vast zit wordt lang niet altijd gerealiseerd. Op basis van een rapport van het CBS blijkt dat 2,2 miljoen Nederlanders (15%) in 2022 slachtoffer zijn geworden van online criminaliteit.

Wijkagenten constateren in hun dagelijks werk dat gedigitaliseerde criminaliteit relatief veelvoorkomend is, maar burgers zijn zich niet of nauwelijks bewust van digitale gevaren.

Belangrijk is om te realiseren dat bepaalde criminele samenwerkingsverbanden over zeer veel geld beschikken en daarmee hoogwaardige ICT-kennis kunnen inkopen ten voordele van criminele activiteiten. Ook de jeugd heeft de onlinemogelijkheden om veel crimineel geld te verdienen al lang ontdekt¹⁷. Denk aan het plegen van fraude, bijvoorbeeld door zogenaamd namens een bankhelpdesk te bellen of door valse Marktplaats-advertenties. Zowel het OM als de politie ziet dat het makkelijker wordt om cybercrime te plegen, doordat kant-en-klare tools beschikbaar zijn die het plegen van bijvoorbeeld fraude of DDOS-aanvallen mogelijk maken. Wat de politie ook zorgen baart, is dat mensen kunnen afglijden van cybercrime naar reguliere criminaliteit. Ook lijkt het dat er onder de

¹⁷ NOS Nieuws, 14 december 2022, Jongeren vaker betrokken bij fraude en cybercrime, politie maakt zich zorgen

jongeren ruzie kan ontstaan over de verdiensten van online-fraude. Deze ruzie wordt in sommige gevallen beslecht door cobra's bij de voordeur van de tegenpartij tot ontploffing te laten brengen. Dergelijke conflicten zouden mogelijk voorkomen kunnen worden indien deze nog voor escalatie kunnen worden geconstateerd en gestopt.

7. Ondermijning in de zorg

Criminelen hebben de zorg ontdekt als verdienmodel en zijn op allerlei manieren de zorg binnengedrongen. De wijze waarop ze dit doen is divers. Beperkte het zich vroeger met name tot PGB fraude, nu is er ook sprake van allerlei andere vormen. Er lijkt hier overigens wederom sprake van criminaliteit gestart vanuit een meer georganiseerde vorm en deze is ook overgenomen door vele ZZP'ers.

Hieronder een toelichting op hoe fraude in de zorg werkt:

- Criminelen die in de zorg willen gaan werken kopen valse diploma's en VOG's of:
- Malafide opleiders verschaffen zorgdiploma's of EVC's zonder dat er een opleiding is gevolgd
- Criminelen schrijven zich vervolgens in als ZZP'er in de zorg of als eigenaar van een zorgbureau bij de KvK.
- Criminele ZZP'ers laten zich inhuren door (malafide) uitzendbureaus
- Zorginstellingen huren deze uitzendkrachten in zonder te checken of zij voldoende bevoegd zijn.
- Onbevoegde criminelen worden ingezet bij de zorg aan de meest kwetsbare personen (jeugdigen, gehandicapten, dementerenden, kinderen 0-4 jaar).
- Criminelen hebben een zorgbedrijf op naam waar wel veel zorggeld heengaat maar geen zorg wordt geleverd
- Inkomen zorgt voor dekmantel en crimineel geld wordt witgewassen

De manier waarop het zorgsysteem is ingericht, speelt een grote rol bij het ontstaan van ondermijning in de zorg. Het huidige systeem is zeer fraudegevoelig en kwetsbaar voor misbruik door onder meer lacunes in de wet- en regelgeving en versnippering van toezicht en handhaving.

Er zijn voor malafide zorgverleners nauwelijks toetredingsdrempels en ze hebben veelal vrij spel. De Kamer van Koophandel heeft geen mogelijkheden om inschrijvingen te weigeren. Ook niet als de inschrijving malafide lijkt. Aan de hand van een telling vanuit het Kamer van Koophandel register bedraagt het aantal zorgbedrijven in Midden-Nederland ruim 55.000.

Het aantal zorgbedrijven (bij benadering) in Midden-Nederland per district is als volgt:

- Flevoland	10.000
- Gooi en Vecht	7.000
- West-Utrecht	9.000
- Stad-Utrecht	11.000
- Oost-Utrecht	17.000

De aantallen (gebaseerd op SBI-codes¹⁸ 86, 87 en 88) zal in meerderheid uit bonafide bedrijven bestaan, echter er zijn vele signalen dat hier ook malafide bedrijven tussen zitten.

En er is een veelheid aan instanties die een stukje van het speelveld bedienen en daardoor het (malafide/ criminele) geheel niet kunnen overzien. Criminelen profiteren hier volop van en patiënten en kwetsbare personen zijn de dupe.

¹⁸ SBI code is een getal en wordt door de Kamer van Koophandel gebruikt om in het Handelsregister aan te geven wat de activiteit van een onderneming is.

8. Corruptie

De afgelopen jaren zijn er tientallen signalen van ambtelijke corruptie, gerelateerd aan Midden-Nederland, onderzocht. Niet alle signalen leiden tot aanpak van een mogelijk corrupte ambtenaar. Bij sommige signalen kan dan geen ondersteunend bewijs worden gevonden en ook kan niet worden uitgesloten dat signalen door criminelen bewust naar 'buiten' worden gebracht om bijvoorbeeld politiefunctionarissen te schaden.

De corruptie kan zich voordoen binnen diverse overheidsinstanties, onder andere; politie, gemeente, OM, Belastingdienst, Douane, KMAR en RDW. Overheidsfunctionarissen zijn, afhankelijk van hun rol, voor criminelen interessante contacten. Zo hebben zij bijvoorbeeld toegang tot systemen, informatie en mogelijkheden waar criminelen gebruik van willen maken. Alertheid hierop draagt bij aan een weerbare overheid.

9. Plofkraken

Met een kleine 400 plofkraken in 2023, waarvan het overgrote deel in Duitsland, een slagingspercentage van 60% en een buit van ongeveer 30 miljoen, kan gesteld worden dat plofkraken nog een behoorlijk probleem zijn. Dit geldt zeker voor Midden-Nederland; veel plofkrakers zijn afkomstig uit Utrecht en Amsterdam. De geschatte gemiddelde leeftijd van daders is 28,5 jaar. Het lijkt dus niet per definitie een delict voor jonge aanwas. Er wordt vrij succesvol opgespoord en aangehouden, maar door een niet aflatende toevoer van nieuwe subjecten laat dit probleem zich moeilijk tackelen. Opvallend daarbij is dat meerdere plofkrakers ook als ZZP'er in de zorg geregistreerd staan.

